

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
2. เพื่อพัฒนาและหาคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สํารวจข้อมูลพื้นฐาน เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทย ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ขั้นตอนในการสำรวจข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยทำการสัมภาษณ์ เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย นำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้จำนวน 4 เรื่อง คือ ระบบการจัดการน้ำ กำแพงเมืองสามชั้น สังคโลก และ ศิลปะ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ขั้นตอนในการสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาเอกสารหลักสูตร เอกสารเกี่ยวกับการสร้างอ่านหนังสือเพิ่มเติม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เรื่อง ประกอบด้วย ระบบการจัดการน้ำ กำแพงเมืองสามชั้น สังคโลก ศิลปะ ในลักษณะของรูปเล่มนั้นภาพประกอบเป็น ภาพถ่ายสี ทั้งในขั้นตอนการวางโครงเรื่อง เขียนเนื้อเรื่อง การออกแบบการจัดทำภาพประกอบและการจัดทำรูปเล่ม ผู้วิจัย ได้จัดทำแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบ แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำ หนังสืออ่านเพิ่มเติมเสร็จสมบูรณ์ และเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับมาก หลังจากนั้นนำไปหาประสิทธิภาพกับนักเรียน กลุ่มหนึ่งต่อหนึ่ง กลุ่มเล็กและภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญา บรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ขั้นตอนในการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบข้อสอบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยศึกษาหลักสูตรและวิธีการออกแบบทดสอบ ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังผู้วิจัย ได้นำข้อสอบที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หลังจากนั้นนำไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ขั้นตอนในการสร้าง แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม มี จำนวน 20 ข้อ แบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มุ่งวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยวิธีการสร้างแบบสอบถาม กำหนดรูปแบบของคำถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบข้อคำถาม แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลอง (Try – out) กับนักเรียน จำนวน 30 คน

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ที่พบนำมาจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

- เรื่องที่ 1 ระบบการจัดการน้ำ
- เรื่องที่ 2 กำแพงเมืองสามชั้น
- เรื่องที่ 3 สังคโลก
- เรื่องที่ 4 ศิลปะ

2. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.87/83.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.87/83.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 เนื่องจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ศึกษาเอกสารหลักสูตร เอกสารเกี่ยวกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในเอกสารและตำรา ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ตรงกับความสนใจของเด็ก เป็นหนังสือที่อ่านสนุกให้ความเพลิดเพลิน การวางเค้าโครงเรื่องไม่ซับซ้อนเป็นภาษาที่ง่าย ชัดเจน โดยมีรูปภาพประกอบการนำเสนอเนื้อเรื่อง ขนาดรูปเล่มกะทัดรัด สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ เริงหอม (2541) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “วันสำคัญของไทย” กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพ 80/80 และยังสอดคล้องกับชนรัฐดา ฤทธิ์แดง (2542) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “ประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ” นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 87.78/86.67 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา ทิมแสนและคณะ (2546) ได้สร้างหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “กำแพงเพชรเมืองมรดกโลก” ผลการศึกษพบว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “กำแพงเพชรเมืองมรดกโลก” มีประสิทธิภาพ 82.42/88.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกชกร สมจิตรและคณะ (2548) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “คำขวัญจังหวัดน่าน” สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “คำขวัญจังหวัดน่าน” มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีประสิทธิภาพ 82.66/84.44

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย มาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยมีภาพประกอบเป็นภาพถ่ายสี สามารถทำให้บทเรียนเข้าใจง่ายและน่าสนใจขึ้น ทำให้ความรู้และความเพลิดเพลิน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนอยากติดตามต่อ เด็กจะไม่เบื่อหน่ายและยังสามารถปรับแนวความคิดที่ดีจากการอ่านหนังสือได้ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Campbell ได้ทำการวิจัยเมื่อปี ค.ศ. 1979 ได้วิจยหาสาเหตุของความนิยมหนังสือเล่มที่ได้รับความนิยมขึ้นชมอย่างมาก พบว่า หนังสือได้รับความสนใจ มีการออกแบบก่อน ตัวหนังสือไม่แน่น มีภาพประกอบกระจายอยู่ทั่วเล่ม สัมพันธ์กับเนื้อหามากที่สุด ดังนั้น หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งเป็นภาพถ่ายสีที่สร้างขึ้น จึงเป็นหนังสือที่มีประสิทธิภาพทางการเรียน สามารถทำให้เด็กที่อ่าน ได้เกิดความรู้เพิ่มขึ้นและเกิดประสบความสำเร็จจากการเรียน โดยการอ่านเป็นอย่างดี แล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ เิงหอม (2541) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “วันสำคัญของไทย” กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ทิมแสนและคณะ (2546) ได้สร้างหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “กำแพงเพชรเมืองมรดกโลก” ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “กำแพงเพชรเมืองมรดกโลก” ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านหนังสืออ่านประกอบเรื่องกำแพงเพชรเมืองมรดกโลก สูงกว่าก่อนการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก น่าจะเนื่องมาจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นหนังสือที่มีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งทางรูปเล่มที่มีขนาดกะทัดรัด การจัดรูปเล่ม ภาพประกอบ เนื้อหาสาระและความยาวของเรื่อง การใช้ภาษาเข้าใจง่ายและด้านคุณค่าที่ได้รับมีความแปลกใหม่ เกิดนิสัยรักการอ่านโดยสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและนักเรียนชั้นอื่นๆ ที่ให้ความสนใจในการอ่านหนังสือและซักถามเรื่องราวที่มีอยู่ในหนังสือด้วยความกระตือรือร้นและ

สนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถนำเรื่องราวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา แสนเกษม และคณะ (2548) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “คำขวัญจังหวัด พิษณุโลก” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “คำขวัญจังหวัดพิษณุโลก นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “คำขวัญ จังหวัดพิษณุโลก” ในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจต่อลีลาการเขียนและวิธีการ นำเสนอความพึงพอใจต่อองค์ประกอบรูปเล่ม และการพิมพ์อยู่ในระดับมากที่สุด และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาฎสินี ชัยแก้ว (2543) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “มลพิษ อุตสาหกรรมเหมืองหิน และโรงโม่หิน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผู้สร้างต้องศึกษาหลักการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ต่าง ๆ และ ควรกำหนดจุดประสงค์ในการสร้างให้ชัดเจน กำหนดระดับของผู้อ่าน กำหนด เนื้อหา แหล่งที่มาของเนื้อหา ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กและเป็นที่น่าสนใจของเด็ก

1.2 ภาพประกอบสำหรับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นสื่อที่จะนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ของเนื้อหาได้ดี และดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่าน จึงควรที่จะ ใช้ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่ายจริง ที่มีความชัดเจน ถูกต้อง สีสวยงาม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่มีเนื้อหาสาระ บูรณาการครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูล ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ตำนาน พื้นบ้านและการละเล่นพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นในจังหวัดสุโขทัย ในรูปแบบหนังสืออ่านเพิ่มเติม